

Sad Janka

Kráľá a Tyršovo nábřežie

Čo v správe nájdete

- S. 2 Predslov
- S. 3 Zeleň vs. výstavba (Prírodné hodnoty parku a nábřežia)
- S. 4 Voda (Prírodné hodnoty parku a nábřežia)
- S. 5 História a genius loci (Atmosféra miesta)
- S. 7 Programová náplň (Atmosféra miesta)
- S. 8 Dostupnosť a mobilita (Pohyb územím)
- S. 10 Bezpečnosť (Pohyb územím)

1. Predslov

Bez toho, aby sme sa ľudí spýtali a diskutovali s nimi, by sme nedokázali získať zásadné podnety pre ďalší rozvoj lokality.

SPRACOVATEĽ ŠTÚDIE
Metropolitný inštitút Bratislava
ADRESA KANCELÁRIE:
Ventúrska 22
POŠTOVÁ ADRESA:
Prímacké námestie 1,
811 01 Bratislava
www.mib.sk

AUTORSKÝ A EDIČNÝ TÍM
SEKCIA MESTSKÝCH ŠTÚDIÍ
A PARTICIPÁCIE, MIB:
Richard Boris, Zuzana Čupková, Lucia Elečková, Juraj Hurný, Lenka Kudrnová, Rebeka Petřířlová, Milota Sidorová, Dorota Šariková, Zuzana Žurkinová

MAPOVACÍ TÍM
SEKCIA MESTSKÝCH ŠTÚDIÍ
A PARTICIPÁCIE, MIB:
Hannah Kleine, Réka Tündöková, Richard Boris, Lucia Elečková, Lenka Kudrnová, Rebeka Petřířlová, Zuzana Žurkinová

FOTOGRAFIE
Lenka Kudrnová
Nina Pacheroová/
filmexpanded.com

GRAFICKÁ ÚPRAVA
Peter Chmela

VYDAL
Metropolitný inštitút Bratislava
© Metropolitný inštitút
Bratislava, január 2022

© 2022 SEKCI
MESTSKÝCH ŠTÚDIÍ
A PARTICIPÁCIE

Náš dojem z mesta sa formuje najmä na základe kvality verejných priestorov. Ak nie sú príjemné, čisté a prístupné alebo ak vyvolávajú pocit neistoty, zriedka sa sem chceme vrátiť. Správne plánovanie týchto priestorov by malo byť pravidlom, nie výnimkou! Keď hovoríme o verejných priestoroch mesta, hovoríme vlastne o identite mesta. Verejné priestory predstavujú prínos pre zdravie, a to tak fyzické, ako aj duševné, ľudia sa v atraktívnych priestoroch cítia lepšie a majú tendenciu byť aktívnejší.

Mestský park Sad Janka Kráľa, situovaný na území mestskej časti Bratislava Petržalka je najstarším parkom v strednej Európe s rozlohou približne 42 ha. Celkové riešené územie zaberá plochu cca 50 ha a leží na pravom brehu Dunaja. Park bol upravovaný postupne, jeho dnešná podoba je až z roku 1839. V súčasnosti má park kultúrno-spoločenskú funkciu, slúži ako miesto oddychu a stretávania sa. Vytvára oázu pokoja a zároveň slúži na športové aktivity pre všetky vekové kategórie.

Súčasťou riešeného územia je aj Tyršovo nábrežie, ktoré sa využíva najmä pre kultúrno-spoločenské a rekreačné funkcie. Rieka hrala v histórii obrovskú úlohu pri rozvoji miest

svojou šírkou ale aj dynamikou vody, ktorá pretekla jej profilom. Voľné priestory pozdĺž rieky boli pre svoju dopravnú prístupnosť a terén obvykle využívané k situovaniu centrálnych mestských funkcií, ale v mnohých prípadoch aj iných urbanistických funkcií. Rieka bola neoceniteľným zdrojom obživy, dopravnou cestou, miestom kde sa konali rôzne kultúrne aktivity či festivaly. Rieka ako urbanistický fenomén má však okrem vyššie uvedených pozitív aj svoje negatíva. Môže spôsobiť vážne a rozsiahle povodňové katastrofy s výrazným dopadom na funkčnosť, hmotnú štruktúru, prevádzkyschopnosť sídla i životné prostredie jeho obyvateľov. Všetky spomínané aspekty rieky sa odrážajú aj na riešenom území a je potrebné s nimi pracovať a zladziť záujmy všetkých aktérov v území.

Spôsob, akým žijeme v mestách, sa každý deň mení v dôsledku transformácie spoločnosti a vzniku nových politík, technológií a alternatívnych možností dopravy. Urbanizácia, zahusťovanie a vysoká miera motorizácie vytvárajú výzvy v oblasti plánovania a podnecujú mestá, aby premýšľali o nových modeloch rozvoja. Uprostred neustálej transformácie však význam verejných priestorov pre kvalitu života

zostáva nemenný. Naďalej zostávajú priestormi na výmenu, spoložitie a stretnutia. Naďalej majú zásadný význam pre pohodu v mestách.

Publikácia, ktorú čítate, je správou z procesu zapojenia rôznorodej verejnosti pri formovaní názoru na to, ako je aktuálne vnímané územie Sadu Janka Kráľa a Tyršovho nábrežia a na čo sa je potrebné zamerať do budúcnosti pri jeho revitalizácii. Cieľom participatívneho procesu bolo zmapovať užívateľské skupiny a kľúčových aktérov a aktérky, skúmať potreby, názory, preferencie užívateľov a užívateľiek. Taktiež sme chceli získať vnímané hodnoty, ale aj problematiku riešeného územia. Zo získaných dát sme definovali kľúčové tézy relevantné pre revitalizáciu riešeného územia, aby bolo inkluzívnym priestorom pre rôzne skupiny Bratislavčanov a Bratislavčaniek a návštevníkov a návštevníčok mesta.

Spracovateľský tím

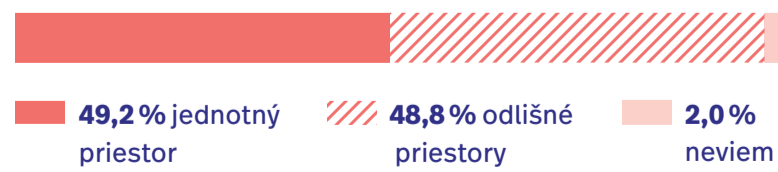
Sekcia mestských štúdií a participácie aktívne zapája obyvateľov a relevantných aktérov cez participatívne procesy do zámerov a projektov mesta, či už ide o úpravu verejného priestoru, investičné projekty mesta alebo tvorbu stratégií, koncepcií a politík.

Hlavným princípom fungovania participatívneho procesu je otvorenosť a pozitívny prístup k zapájaniu ľudí a organizácií do tvorby mesta. Sekcia pracuje interdisciplinárne, teda so zapojením čo najrôznejšieho a užitočného množstva vedomostí a pohľadov do riešenia komplexných otázok mesta.

Cieľom participatívneho procesu je zisťovanie potrieb, zvýšenie kvality prijímaných zámerov, ale tiež posilnenie vzťahu verejnosti k mestu a konkrétnym priestorom. Sekcia mestských štúdií a participácie sa usiluje o zapojenie širokého spektra ľudí aj skupín, ktoré nepočítajú pri bežnom plánovaní, hlavne ženy, deti, starších ľudí, ľudí so špecifickými potrebami, cudzincov a ďalších. Participatívne plánovanie je prierezová disciplína, v ktorej silne rezonujú súčasné megatrendy, ako sú napríklad klimatická zmena a sociálne nerovnosti.

Sekcia tiež systematizuje vedomosti o participatívnom plánovaní a ich zavádzaní do plánovacej praxe.

Viac informácií o ďalších projektoch sekcie nájdete tu: <https://bit.ly/3yWf8oL>

OBR 1: Ako ľudia vnímajú priestory Sadu Janka Kráľa a Tyršovho nábrežia? ZDROJ: Dotazníkový prieskum širokej verejnosti, 2021

2. Zeleň vs. výstavba

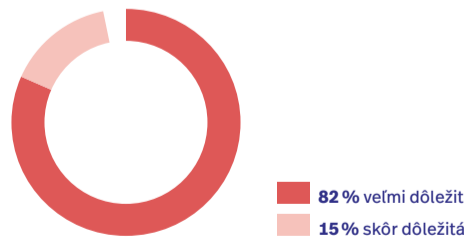
Prírodné hodnoty parku a nábrežia

Riešené územie je jedinečným mestským parkom, národnou kultúrnou pamiatkou, biocentrom regionálneho významu a súčasne geofondovo významná plocha fauny a flóry. Podľa výsledkov z dotazníka vyplýva, že respondenty a respondenti si významnú hodnotu územia Sadu Janka Kráľa aj Tyršovho nábrežia uvedomujú. Zachovanie zelenej plochy, pravidelná starostlivosť a údržba zelene, priamy kontakt s riekou a revitalizácia pôvodných ale aj doplnenie nových vodných prvkov sú podľa ľudí dôležité z hľadiska ďalšieho rozvoja dotknutého územia.

Sad ako zelená oáza

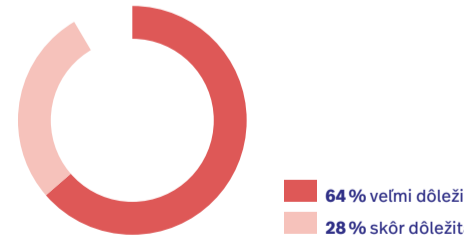
Návštevníci a návštevníčky si na Sade Janka Kráľa najviac cení množstvo zelene, ktoré Sad poskytuje. Najmä v letných mesiacoch, kedy sa obyvatelia miest potýkajú s vysokými teplotami, predstavuje park prirodzené útočisko, ktoré dokáže poskytnúť dostatok tieňa a schladenie pre ľudí, ale aj zvieratá. Prítomnosť tak veľkého zeleného územia, akým je Sad Janka Kráľa, pozitívne vplýva aj na klímu najbližšieho okolia a prirodzene ho ochladzuje (pozri obr. 2).

Vzrastlé stromy, okrasné dreviny a rastliny ale aj otvorené trávnaté plochy považujú ľudia za najdôležitejší aspekt Sadu Janka Kráľa. Uvedomujú si historickú hodnotu najstaršieho mestského parku v strednej Európe, cení si množstvo stromov, ktoré poskytujú tieň, ale aj rozlohu trávnatých plôch, ktoré sú vhodným priestorom pre rôzne aktivity. Jednou z výrazných požiadaviek ľudí v dotazníkovom prieskume bolo nezastavenie územia na úkor zelene (pozri obr. 3), ktorá úzko súvisí s rekreačnou funkciou územia. Pre respondentov

97%

ľudí považuje stav a údržbu zelene za dôležité pre budúci rozvoj Sadu Janka Kráľa.

92%

ľudí považuje stav a údržbu zelene za dôležité pre budúci rozvoj Tyršovho nábrežia.

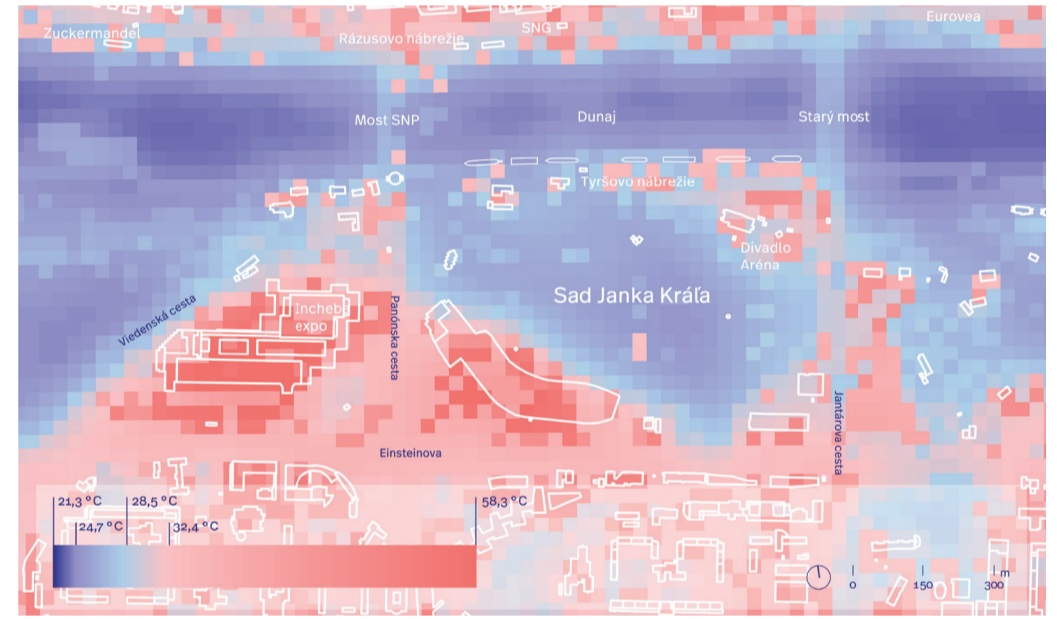
OBR 3: Ako ľudia, ktorí vnímajú Sad a nábrežie ako dva odlišné priestory hodnotia dôležitosť stavu a údržby zelene z pohľadu budúceho rozvoja týchto priestorov? ZDROJ: Dotazníkový prieskum širokej verejnosti, 2021

a respondentky z dotazníkového prieskumu je dôležitá takisto aj výsadba kvetinových záhonov.

Stav a údržba zelene sú z pohľadu budúceho rozvoja územia veľmi významné (pozri obr. 3). Starostlivosť o zeleň je okrem iného dôležitá z hľadiska bezpečnosti. Neprehľadná, prehustená a neudržiavaná zeleň neumožňuje dostatočnú orientáciu v prostredí a najmä vo večerných hodinách môže vzbudzovať pocit ohrozenia. Bez pravidelných orezov môžu stromy predstavovať bezpečnostné riziko pre návštevníkov a návštevníčky. Pri akýchkoľvek zásahoch do zelene – stromov je však potrebné myslieť aj na to, že keďže ide o park so statusom

„Milujem tú veľkú lúku pri veži. S deťmi si tam hádzeme frisbee, alebo hráme futbal. Zároveň sú po bokoch veľké stromy, takže tam nie je taký úpek.“ Milujem tú veľkú lúku pri veži. S deťmi si tam hádzeme frisbee, alebo hráme veľké stromy, takže tam nie je taký úpek.“

– respondentka dotazníkového prieskumu širokej verejnosti.

OBR 2: Vplyv prírodných oblastí na teplotu povrchov. ZDROJ: Atlas hodnotenia zraniteľnosti a rizík nepriaznivých dopadov zmeny klímy na území hlavného mesta SR Bratislava, 2020.

Zelené trávnaté plochy sú skvelým priestorom, kde môžu návštevníci a návštevníčky Sadu tráviť voľný čas. Často sú využívané na rôzne neformálne aktivity, ktoré sa odohrávajú v rovnakom čase a na rôznych miestach. Niektorí si hádzajú frisbee, druhý hádzajú loptu psom, iní chodia po lane, cvičia jógu a ďalší len tak sedia na trávě, piknikujú a hrajú sa s deťmi. Starostlivosť o trávnatý porast, jeho pravidelná údržba a čistota sú nevyhnutné pre udržanie kvality týchto plôch.

Psíčkari v parku

Park navštevujú aj majitelia psov, ktorí si aj naďalej želajú venčiť psy v území. Voľný pohyb psov je však v súčasnosti v parku zakázaný. Podľa údajov mestskej polície (dáta za roky 2018–2021) sa v Sade Janka Kráľa každoročne udelia v priemere 4 pokuty za porušenie podmienok držania psov (predstavuje to asi tretinu z celkového počtu udelených pokút za priestupky v parku). Na to, aby bol trávnik čistým a bezpečným prostredím je dôležité aj to, aby psíčkari rešpektovali zákaz voľného pohybu psov a udržiavali po zvieratách čistotu. V súčasnosti niektorí tento zákaz nerespektujú, čo podľa viacerých odpovedí v dotazníku vyvoláva v niektorých ľuďoch pocit ohrozenia. Budúca podoba Sadu Janka Kráľa a Tyršovho nábrežia by mala reflektovať požiadavky rozdielnych

užívateľských skupín a nájsť medzi nimi vhodný kompromis. Príkladom takéhoto kompromisu môže byť vymedzenie priestoru pre venčenie psov, ktoré by splnilo potreby majiteľov psov s ohľadom na ostatných užívateľov a užívateľky parku.

6. Dostupnosť a mobilita

Pohyb územím

Aj napriek polohe v centre mesta sa v niektorých aspektoch môže zdať, že územie je skôr samostatným prvkom bez výraznejších väzieb na okolie. Fyzicky ho oddeľujú viaceré bariéry a dostupnosť z okolia je pre viaceré druhy mobility limitujúca. Pešia dostupnosť je ovplyvnená viacúrovňovou prístupovými cestami a bariérovosťou. Je znížená aj dostupnosť MHD a pre cyklistov územie slúži ako tranzitný koridor. Problémom sa javí aj využívanie, ale „neobľúbené“ parkovisko na nábreží. Rozvoj územia bude do veľkej miery závisieť od pešej dostupnosti a MHD vo všetkých smeroch.

Petržalský (celo)mestský park

Respondenti a respondentky dotazníkového prieskumu pochádzali najmä z MČ Petržalka (51 %) a MČ Staré Mesto (16 %) (pozri obr. 11). Môžeme predpokladať, že tieto údaje do veľkej miery odrážajú to, odkiaľ pochádzajú samotní návštevníci a návštevníčky tohto územia. Územie spadá pod MČ Petržalka, zatiaľ čo MČ Staré Mesto je v bezprostrednej blízkosti parku a nábrežia, od ktorých je oddelená riekou Dunaj. Početnejšie zastúpená bola tiež MČ Ružinov (11 %) a MČ Nové Mesto (7 %). Zvyšné mestské časti tvorili spolu 15 %.

Solitérny ostrov v centre mesta

Územie Sadu Janka Kráľa a Tyršovho nábrežia pôsobí v kontexte napojenia jednotlivými spôsobmi dopravy (pešia, MHD, cyklistická, IAD) ako územie s limitujúcimi väzbami na svoje širšie okolie. Spôsobené to môže byť najmä fyzickými bariérami, ktoré územie lemujú z každej svetovej strany. Zo severu to je prírodná bariéra Dunaj (oddeľujúca územie Starého Mesta), z juhu Einsteinova ulica a diaľnica D1 (oddeľujúce sídlisko Petržalka), z východu estakáda prepájajúca Starý most s Petržalkou a zo západu vyvýšená Panónska cesta vedúca na Most SNP, bez dobrej dostupnosti MHD.

Pešia dostupnosť územia je takisto limitujúca (pozri obr. 12). Aj napriek tomu, že celé územie je v dostupnosti 5 minút od pomyseľného stredu parku, dostupnosť sa láme v pásme 10-15 minút, kedy pokrýva len mále časti Starého Mesta (okolie Mostu SNP a začiatok Starého Mesta, Šafárikovo námestie) a okrajové územie sídliska Petržalka. Spôsobené to je jednak fyzickými bariérami popísanými vyššie a takisto aj nutnosťou viesť pešie trasy cez viacúrovňové trasy v podobe

obrázok 11: Respondenti a respondentky podľa miesta obvyklého pobytu, ZDROJ DÁT: dotazníkový prieskum MIB, 2022

nadchodov alebo mostov. Problematické je najmä napojenie zo Starého mosta a Mosta SNP, ktorý síce disponuje bezbariérovými rampami, ale ich sklon nezodpovedá dnešným požiadavkám (problém pre ZTP alebo rodičov s kočíkmi). Problémom je aj napojenie z Petržalky, z ktorej sa do územia dá dostať len prekonaním viacerých úrovní nadchodov, mostov a cestných komunikácií. Ak však porovnáme pešie dochádzkové vzdialenosti k najbližším

„Prístup k parku od oboch mostov ale najmä od Starého je veľmi problematický, extrémne bariérový a ohraničený zbytočnou cestou. [...]“
– respondent dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

zastávkam MHD, najbližšia zastávka električky pri Starom moste je až v pásme 5-10 minút. Najbližšia autobusová zastávka Aupark je od Sadu oddelená fyzickou bariérou v podobe nákupného centra. Autobusové zastávky na Panónskej ceste sú dokonca v rádiuse 10-15 minút pešej chôdze, pričom návštevník musí prekonať viacero úrovní, aby sa dostal do riešeného územia, čo môže byť problém najmä pre ľudí s pohybovým znevýhodnením a starších obyvateľov. Jedným z možných riešení by mohlo byť vytvorenie zastávky na Viedenskej ceste, čo by návštevníkom zlepšilo dostupnosť celého územia.

Parkovisko, neoddeliteľná súčasť nábrežia?

Terénne pozorovanie a mapovanie priestoru na nábreží (mapovací denník) uskutočnené vo vybrané pracovné dni a voľný deň nám ukázalo, že parkovisko na nábreží bližšie k Dunaju je využívané od skorých ranných hodín (mapovanie v čase 8:00-9:00) až do večerných hodín (19:00-20:00), kedy sa začína postupne vyprázdňovať. V tomto čase už bolo využívaných menej ako 50 % kapacity parkoviska. Aj napriek plnému parkovisku v denných hodinách počas pracovných dní sme na nábreží nezaznamenali vyššiu mieru aktivity a tento priestor bol takmer prázdny. Parkovisko teda počas dňa slúži ako P + R parkovisko pre ľudí z iných častí mesta, či dokonca mimo mesta, ktorí tu auto odparkujú a presunú sa do práce v okolí alebo pokračujú

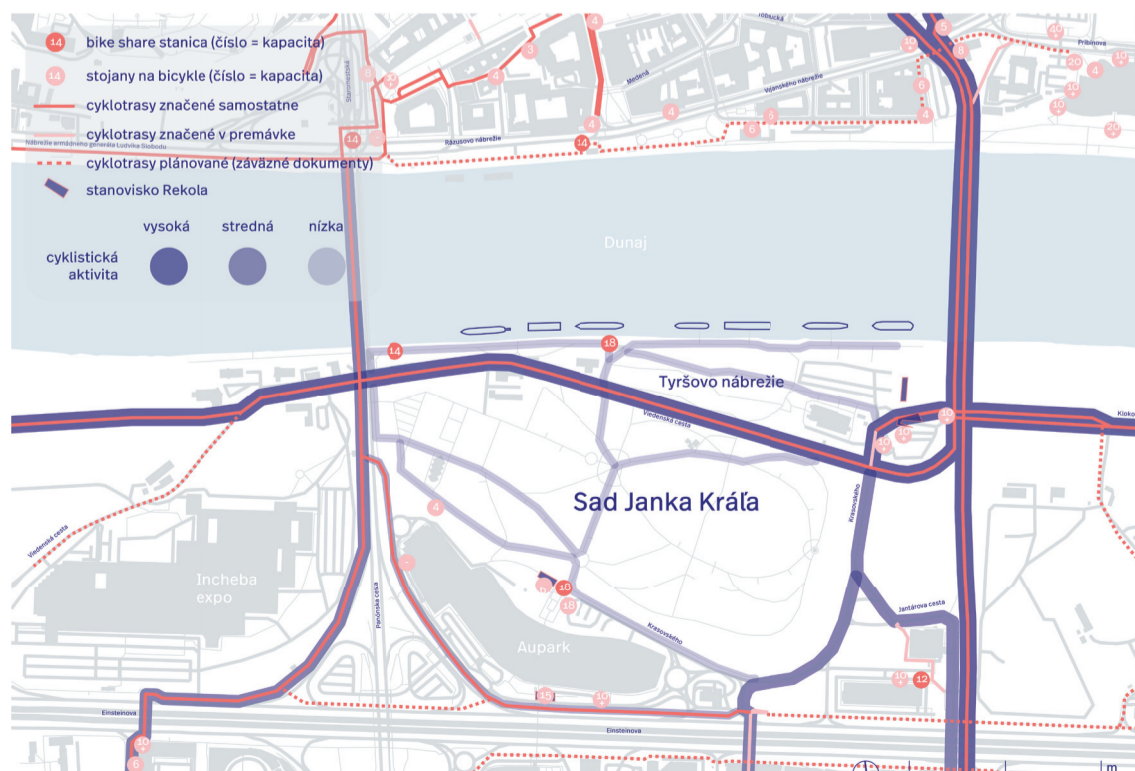
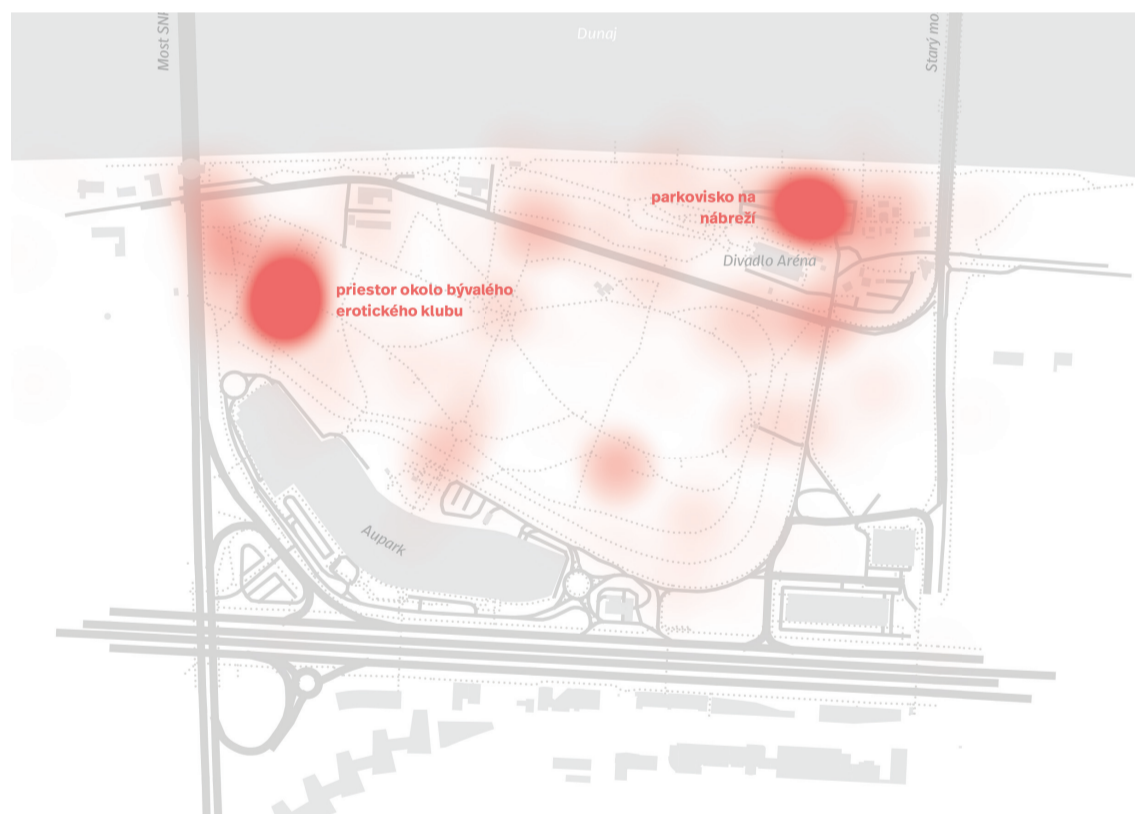
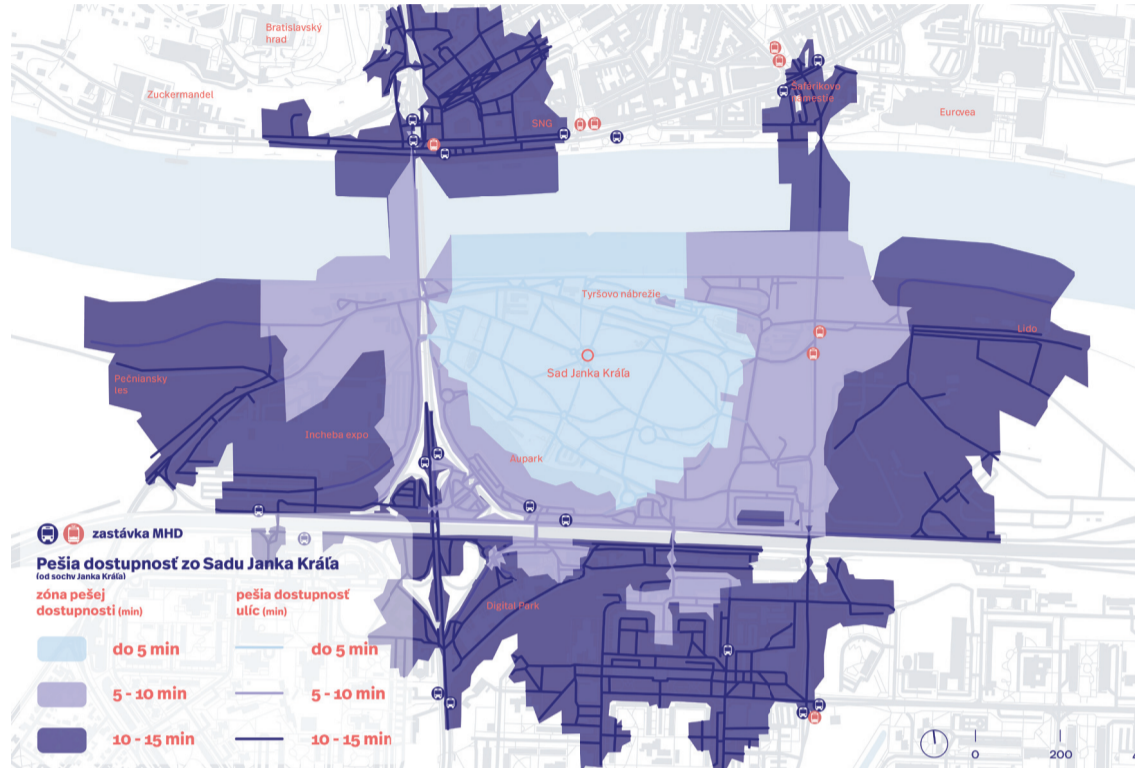
„Keď chodec zide zo Starého mosta, tak tu chýba priamy chodník k Dunaju. Namiesto toho chodec musí prejsť po ceste a cez rozbité parkovisko, aby sa dostal k Dunaju.“
– respondentka dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

ďalej do centra mesta pomocou MHD a inými spôsobmi dopravy.

Aj napriek takmer neustále plnému parkovisku na nábreží bol v dotazníku práve tento priestor parkoviska označovaný ako jeden z tých najmenej priateľských, kde sa ľudia necítia bezpečne a nemajú ho radi (pozri obr. 13). Ako hlavné dôvody boli uvádzané práve chaotická a nebezpečná doprava, parkovanie, kolízie či zvýšený hluk. Ďalším výrazným miestom podnetov je okolie bývalého nočného klubu, ktorý respondenti označili za neprívetivý najmä z dôvodu zníženej bezpečnosti (pozri obr.16, 7. Bezpečnosť).

Bicyklom po Viedenskej ceste a ďalej

Najvyššiu mieru cyklistickej aktivity môžeme pozorovať v úsekoch, kde už v súčasnosti existujú vybudované alebo značené cyklotrasy (pozri obr. 14). Jedná sa najmä o Viedenskú cestu, ktorá je cyklistami využívaná v najvyššej miere a napája sa na ďalšie cyklotrasy v okolí (cyklotrasa po Dunajskej hrádi a smerom do Petržalky a Starého Mesta). Cyklistická aktivita v Sade a na nábreží je v porovnaní s Viedenskou cestou minimálna, ale aj napriek tomu územie Sadu cyklisti a cyklistky v menšej miere využívajú. Problémom je však neexistujúca sieť cyklotrás a preto musia cyklisti a cyklistky využívať pešie trasy a dochádza tu tak k potenciálne nebezpečným kolíziám s chodcami a chodkýňami (pozri 7. Bezpečnosť) (Strava.com). Analýza cyklistickej infraštruktúry tiež ukázala, že územie nedisponuje takmer žiadnymi verejnými stojanmi pre bicykle, pričom sa tu nachádzajú tri stanice zdieľaných bicyklov (z ktorých jedna na nábreží pri bývalej stanici Propeleru je len dočasná) ako aj zóny zapožičania bicyklov od firmy Rekola (hub pri Starom Moste a dve lokality pri Auparku) (obr. 14).

7. Bezpečnosť

Pohyb územím

Bezpečnosť je v rámci územia vnímaná ako vysoko dôležitá pre ďalší rozvoj územia. Najčastejšími dôvodmi pocitu ohrozenia v súčasnosti je osvetlenie, údržba a čistota, združujúce sa skupiny ľudí ako aj rôzne aspekty mobility. Podnety sú orientované najmä na územie Sadu. Ľudia si s pocitmi ohrozenia najviac spájajú podmostie SNP a okolie bývalého erotického salónu, zatiaľ čo na Viedenskej ceste jasne identifikovali kolízne body rôznych druhov mobility.

Z pohľadu budúceho rozvoja Sadu a Tyršovho nábrežia považuje bezpečnosť za dôležitú až 94 % respondentov a respondentiek dotazníkového prieskumu (pozri obr. 15). Najčastejším dôvodom pocitu nebezpečia v území je slabé osvetlenie spojené so zanedbanosťou (priestoru a zelene), vyľudnenosťou a zároveň ľuďmi, ktorí v okoloídúcich vzbudzujú strach. Ďalším dôvodom je doprava.

Ako je možné vidieť na mape podnetov týkajúcich sa pocitu nebezpečia (pozri obr. 16), podmostie SNP a okolie bývalého erotického salónu sú miesta, ktoré sú s týmto pocitom spájané najčastejšie. Budovu si ľudia asociujú s negatívnymi pocitmi v súvislosti s jej minulým využitím no i so súčasným zanedbaným stavom samotnej budovy či jej okolia. Podmostie je vnímané ako zanedbané, neprehľadné a málo osvetlené. Na bezbariérovej prechádzke územím bol prechod z Mostu SNP označený ako bod kolízie s chodníkom pre peších a tiež ako bariérový (napr. betónové bloky). Viedenská cesta je kolíznym bodom rôznych druhov mobility.

Podľa údajov mestskej polície za roky 2018-2021 sa v rámci riešeného územia viac ako 95 % všetkých priestupkov koncentrovalo na Viedenskej ceste. Tie sa týkali najmä bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Respondenti a respondentky dotazníkového prieskumu na mape riešeného územia jasne identifikovali dva kolízne body na Viedenskej ceste (pozri obr. 16) – prechod pri petangovom ihrisku a križovatka v blízkosti Starého mosta. Ide o lokality, v ktorých dochádza k častým kolíziám rôznych druhov mobility – automobilová doprava, rýchli cyklisti a cyklistky, ľudia prechádzajúci na kolobežke, bežci a bežkyne a pod. Pre ľudí s obmedzením pohybu prechod medzi Sadom a Tyršovým nábrežím nemá podestu na zastavenie a vzniká tu šanca kolízie s iným druhom mobility. Prechod medzi Sadom a Tyršovým

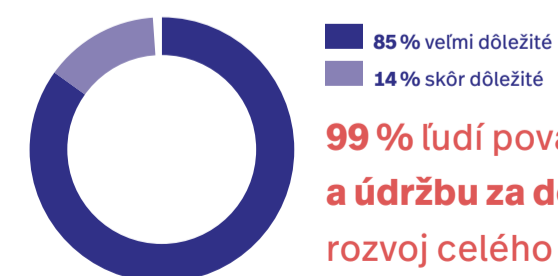
„Ťažko sa prechádza s deťmi na druhú stranu, veľa premávky, a s kočíkom sa nedá za prechodom pokračovať do parku, žiadna rozumná cestička.“
– respondentka dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

„Na tejto križovatke sa stretávajú autá, chodci a cyklisti. Keď je pekné a pohybuje sa tu veľa ľudí, križovatka nie je prehľadná.“
– respondent dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

nábrežím je tak vnímaný ako nebezpečný a samotná Viedenská cesta ako element, ktorý tvorí bariéru v pohybe a celé územie rozdeľuje.

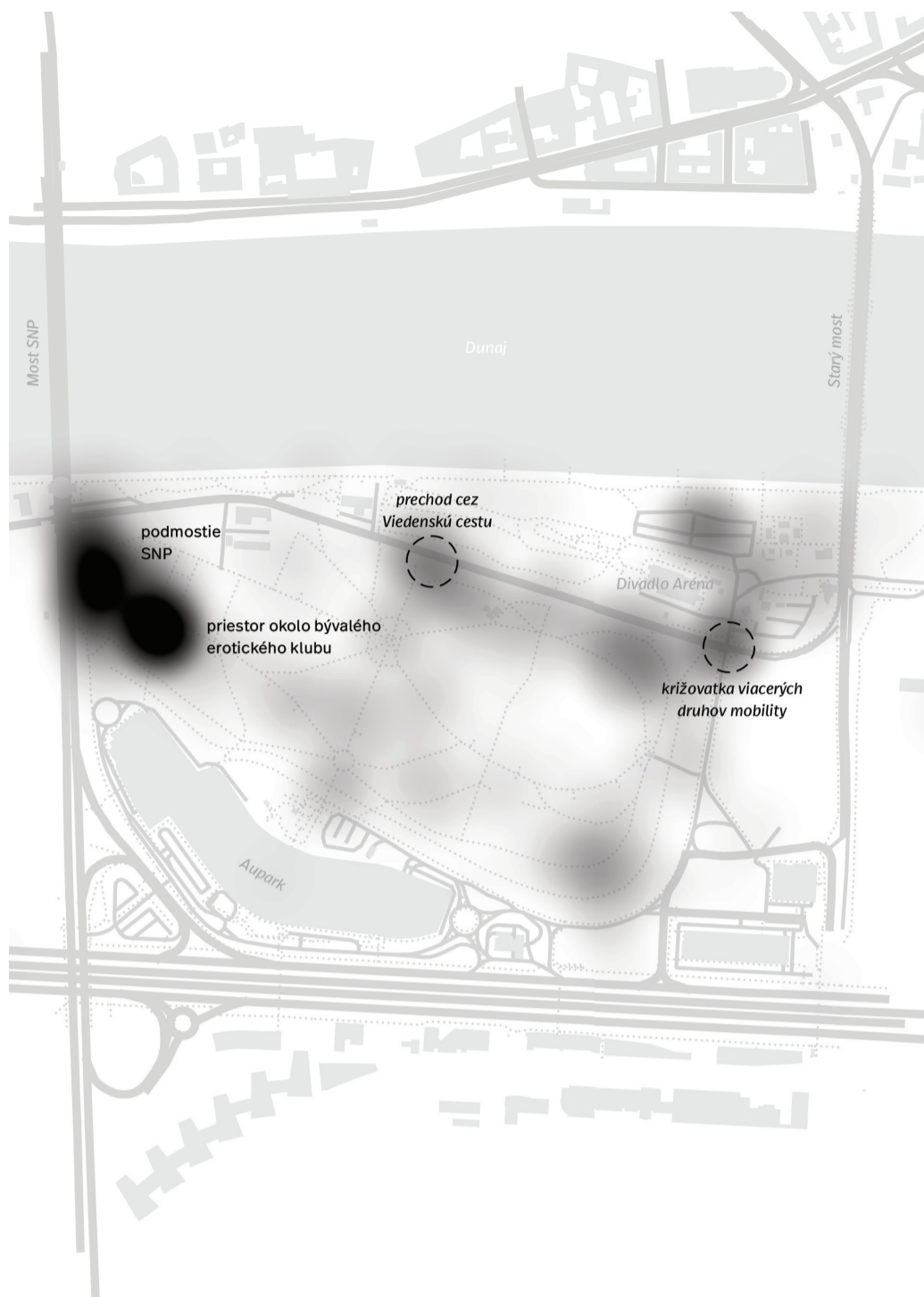
Negatívne podnety sme zaznamenali aj v spojení s parkoviskom na nábreží. Zaparkované autá tvoria bariéru v pohybe ľudí a prispievajú k neprehľadnosti priestoru. Ľudia pociťujú nebezpečia pociťujú tiež v odľahlejších častiach Sadu, v ktorých je znížená údržba či osvetlenie.

„[...] Mal som návštevu v lete, a povedali mi, že sa tam v noci boja, nech ideme preč. Hlavne v priestore, ako sme sa blížili k mostu SNP.“
– respondent dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

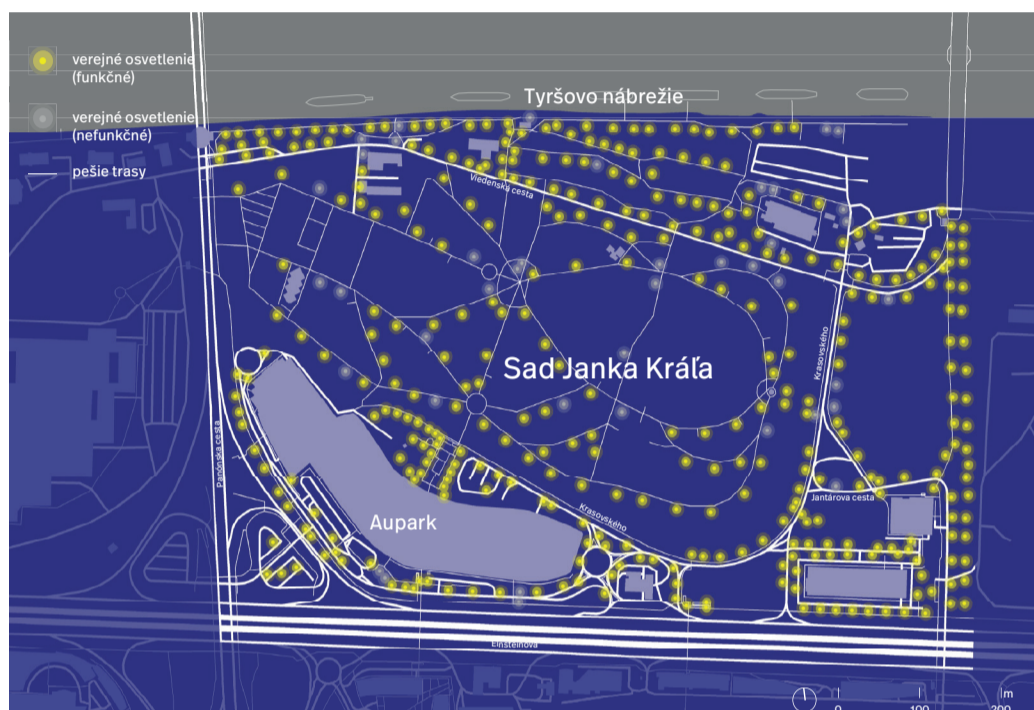
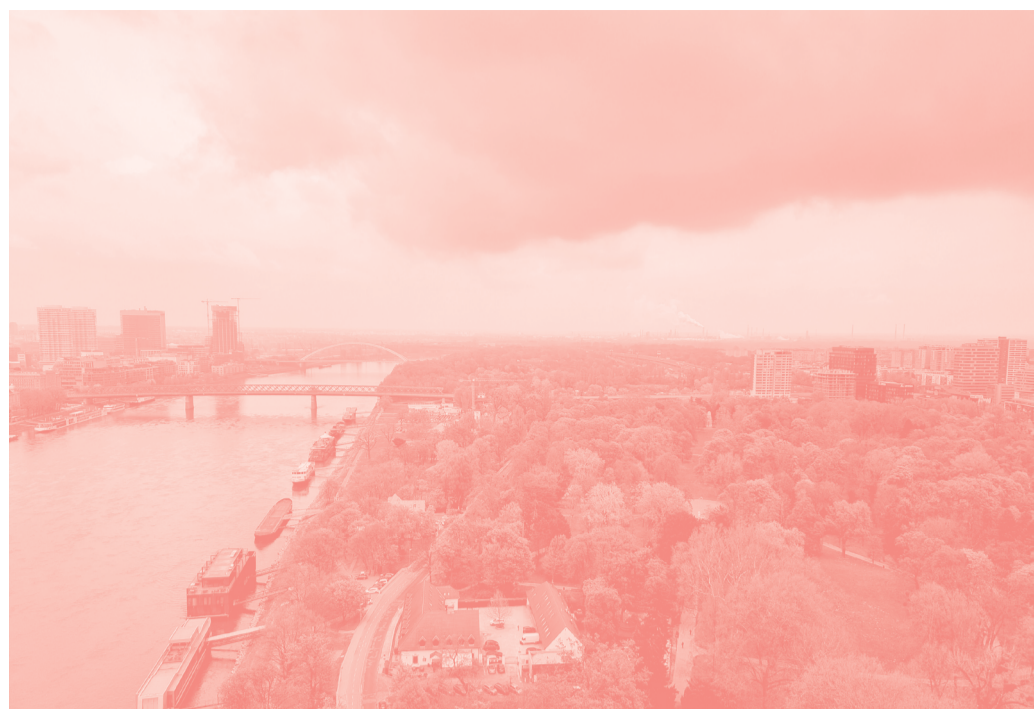

99 % ľudí považuje čistotu a údržbu za dôležité pre budúci rozvoj celého riešeného územia.

obrázok 15: Ako ľudia hodnotia dôležitosť bezpečnosti a osvetlenia z pohľadu budúceho rozvoja Sadu a Tyršovho nábrežia? ZDROJ DÁT: dotazníkový prieskum, MIB, 2021

OBR. 16: Kde ľudia pociťujú nebezpečie? ZDROJ DÁT: dotazníkový prieskum, MIB, 2021

OBR. 17: Verejné osvetlenie v území - stav k 07.03.2022, ZDROJ DÁT: vlastné mapovanie MIB, 2021

Osvetlenie

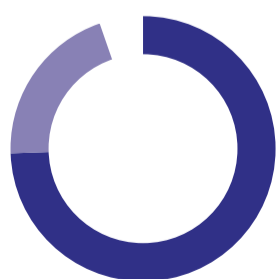
Osvetlenie v Sade J. Kráľa je vo večerných hodinách vnímané ako nedostatočné. Vyplynulo to z komentovanej prechádzky územím no i z odpovedí z dotazníkového prieskumu či ankety v území. Dôležité je zabezpečenie osvetlenia najmä okrajových častí, no i hlavných peších ťahov (napr. od východu z Auparku smerom k mostu SNP). V Sade v súčasnosti prebieha výmena viacerých svietidiel za nové, napriek tomu je však možné naraziť na miesta s nefunkčným osvetlením (pozri obr. 17). Podnety k množstvu osvetlenia boli smerované aj na priestor Tyršovho nábrežia. Týkali sa najmä územia v blízkosti mostu SNP a parkoviska na nábreží. Zvýšenie miery osvetlenia okrem iného uľahčí pohyb priestorom ľuďom so zrakovým znevýhodnením, no zároveň prispeje ku komfortnému pobytu a pohybu územím všetkých užívateľov.

„V Sade je veľmi zlé osvetlenie a večer tam nechodím nikdy sama. To isté platí o Tyršovom nábreží.“

– respondentka dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

Čistota a údržba územia

Z pohľadu budúceho rozvoja Sadu a Tyršovho nábrežia považujú čistotu za veľmi dôležitú a skôr dôležitú takmer všetci respondenti a respondentky dotazníkového prieskumu (99 %) (pozri obr. 18). V prípade časti Sadu je táto požiadavka mierne výraznejšia, než v prípade Tyršovho nábrežia. V rámci témy údržby priestoru ľudia tiež vnímajú zhoršený stav mobiliáru (najmä v okolí znamená zverokruhu) a zlý stav chodníkov v celom parku. Častými tiež boli podnety smerom k údržbe zelene, ktorá dokáže spôsobiť neprehľadnosť priestoru najmä vo večerných hodinách.

74% veľmi dôležité
20% skôr dôležité

94 % ľudí považuje bezpečnosť a osvetlenie za dôležité pre budúci rozvoj celého riešeného územia.

OBR. 18: Ako ľudia hodnotia dôležitosť čistoty a údržby z pohľadu budúceho rozvoja Sadu a Tyršovho nábrežia?

ZDROJ DÁT: dotazníkový prieskum, MIB, 2021

Ľudia, ktorí v ostatných vyvolávajú pocit ohrozenia

Verejný priestor predstavuje miesto stretávania sa a trávenia času pre najrôznejšie skupiny ľudí, medzi ktorými prirodzene vznikajú určité trenia, konflikty. V priestore Sadu, ako významnom verejnom priestore mesta, je tak tiež možné stretnúť sa s konfliktnými situáciami medzi užívateľskými skupinami typickými pre tento priestor. Združujúci sa ľudia bez domova, ľudia, ktorí boli v dotazníkovom prieskume inými označovaní ako asociálne správajúci sa či združujúca sa mládež. Tieto skupiny ľudí sú často spomínané ako tie, ktoré v ostatných užívateľoch a užívateľkách priestoru vzbudzujú pocit nebezpečia, zanechávajú po sebe znečistený priestor. Ich miesta stretávania sa sú najmä kruhové posedenia znamená zverokruhu, ktoré sú rozmiestnené po parku či v blízkosti podmostia SNP a budovy bývalého erotického salónu (pozri obr. 16).

Aj tieto skupiny užívateľov však majú svoje priestorové či spoločenské potreby, ktoré by mal kvalitný verejný priestor uspokojovať. Úlohou revitalizácie tohto územia by nemalo byť určité užívateľské skupiny vylúčiť, no najsť riešenia, ktoré dopomôžu predchádzaniu ich vzájomných konfliktov.

V rámci záznamov za roky 2018-2021 od mestskej polície sú priestupky v Sade a na Tyršovom nábreží ohľadom znečisťovania územia či požívania alkoholu na verejnosti zastúpené len minimálne. Anketa v území však ukázala, že časť ľudí by si priała zvýšenie intenzity bezpečnostných hliadok v Sade. Mohlo by to prispieť k zvýšeniu pocitu bezpečnosti pre všetky užívateľské skupiny územia.

„Všetky posedenia na tému zverokruhu pôsobia zanedbane a často sa v nich združujú hlučné skupiny, často pod vplyvom návykových látok.“

– respondentka dotazníkového prieskumu širokej verejnosti

Bezpečnosť a mobilita znevýhodnených skupín

Ľudia so zrakovým znevýhodnením spomenuli ako jednu z možností pre zlepšenie bezpečnosti, okrem iného, zväčšenie prídania "mini-obrubníkov" vďaka ktorým sú pre túto skupinu ľudí čitateľné aj odbočenia či lavičky. Za potrebné tiež považujú zväčšenie vybudovania vodiacich línií na hlavnom pešom ťahu a na detskom ihrisku. V prípade detského ihriska na Tyršovom nábreží by sa malo dbať na bezpečný pohyb detí. Ako vyplynulo z komentovanej prechádzky územím, parkovisko v blízkosti ihriska totiž môže predstavovať potenciálnu hrozbu najmä pre menšie deti hrajúce sa v tomto priestore.